

- 3 Егерде сіз мектепке көмек бергіңіз келсе (өзіңізден, сізді ешкім қинамай) онда сіз ақшаңызды мектептің қайырымдылық шотына аударсаңыз болады. Қаражатты демеушілік көмек шоттарға немесе қоғамдық фондтарға жіберу туралы сұраулар болса, олар сізді абайлату керек.
- 4 Мектептермен бастамашылық етілген сынақ тестілер, тегін өткізіледі. Мемлекет тест орталықтармен алдын ала, өзара есеп айырысуды жасаған.
- 5 Оқулықтармен жұмыс дәптерлер 0, 1, 2, 5, 7 сыныптағы оқушыларға мектепте тегін беріледі. Сонымен басқа да оқулықтар тегін. Егерде сізден оларға ақша талап етсе – сынып жетекшісінен және мектеп әкімшіліктен жазбаша түрде түсіндірумен, оқулықтарға төлеу туралы қаулымдарды талап етіңіз.
- 6 Мұғалімдерге, мектеп директорына сыйлыққа жиналған ақша, пара алынған деп саналып, қылмыстық жазаға жатады.
- 7 Егерде сізден ақша талап етсе (мектеп әкімшілігінің өкілдері, мектеп жетекшесі, ата-аналар комитеті) – бәрін камерамен диктофонға жазып алыңыз.
- 8 Сынып жетекшіден, мектеп әкімшілігінен мектептің әр айға, тоқсанға, жылға бюджетінің іс-қағаздарын талап етіңіз. Ол біздің салығымыз. Әр азамат ақша қаншалықты тиімді жұмсалып жатқанын білуге құқығы бар. Ол бюджеттің есебінеде қатысты. Бюджет мектептің сайтында, және жариялау тақтайларында ілініп тұру керек.
- 9 Сынып жетекшіден сыныптың жоқшылығына, кабинетке, қанша қаражат жұмсалып жатқан есебін талап етіңіз.

- 10 Жалпы мектеп жиналыстарын өткізуді талап етіңіз, оның жартысынан кем емес сұрақ-жауап сессиясы ретінде болсын. Ол жиналыстарда мектеп әкімшілігінің алдында мектеп бюджетінің жеткіліктігін, логикалық қаншама қажеттілігі бар екенін көтеріңіз. Видеоға жазыңыз.
  - 11 Мектеп бюджетіне тереңірек түсініп жеткілігін, қажеттілігі бар екенін БАҚ (бұқаралық ақпарат қызметтері) және әлеуметтік торларда, ата-аналар ассоциациясында, маслихат депутаттарымен, қоғамдық кеңестердің алдында көтеріңіздер.
  - 12 Алымдармен бюджеттің қатысты сұрақтарды тереңірек қарап, сіздің сыныптың ата-аналарын белсенді азаматтық позицияға тартыңыз.
  - 13 Алымдарға қатысты немесе балаңыздың білімінің сапасы туралы назарлығыңызды Білім саласындағы бақылау комитетінің Департаментіне жеткізе аласыз. Ол жерде сіз кеңес алып немесе өкілін шақыртып, болып жатқан оқиғаға түсіндірме қабылдай аласыз.
- ➔ <http://pana-defenders.info/useful-materials/weknowarticle13/>

Статья 13

Каждый имеет право на защиту своих прав и свобод!

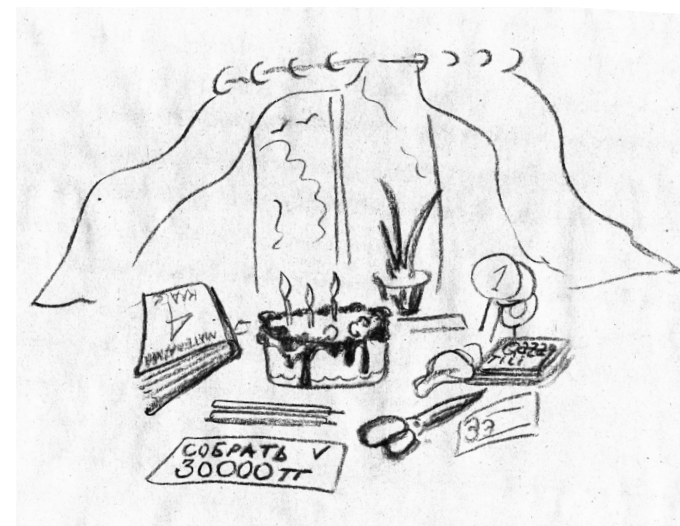
PANA

КОАЛИЦИЯ ПО ВОПРОСАМ БЕЗОПАСНОСТИ И ЗАЩИТЫ ПРАВ ЗАЩИТНИКОВ

 facebook.com/panadef

 panadefenders@gmail.com

МЫ ЗНАЕМ 13 ПРИЕМОВ ЗАЩИТЫ ОТ ПОБОРОВ В ШКОЛЕ

ЧТО ДЕЛАТЬ, ЕСЛИ ВАС ВЫНУЖДАЮТ ПЛАТИТЬ ДЕНЬГИ В ШКОЛЕ? ПОМНИТЕ, ЧТО:

- 1 Никто не имеет права требовать с вас денег в государственной школе. Согласно Конституции Казахстана, Статьи 30 “Гражданин гарантируется бесплатное среднее образование в государственных учебных заведениях”.
- 2 Любые поборы в школах запрещены. Это подтверждает официальное заявление Министра Образования РК.

- 3 Если Вы хотите оказать помощь школе (именно хотите, а не вас принуждают), можете перечислить деньги на ее благотворительный счет. Любые просьбы перечислить деньги на спонсорские счета и общественные фонды должны вас насторожить.
- 4 Пробное тестирование, инициированное школами, проводится бесплатно. Государство произвело взаиморасчеты с центрами тестирования.
- 5 Учебники и рабочие тетради для учеников 0, 1, 2, 5, 7 классов выдаются в школах бесплатно. Так же бесплатны учебники других параллелей. Если с вас требуют за них деньги – требуйте у классного руководителя и администрации школы письменных разъяснений, постановлений о сборах на учебники.
- 6 Сбор денег на подарки учителям, директору школы расценивается как взятка, и за это следует уголовное наказание.
- 7 Если у вас требуют денег (представители школьной администрации, классный руководитель, родительский комитет) – фиксируйте это на камеру, диктофон.
- 8 Требуйте у классного руководителя и администрации школы документов бюджета школы за каждый месяц, квартал, год. Это наши налоги. Каждый гражданин имеет право знать о том, насколько эффективно тратятся деньги. То же касается отчета по бюджету. Бюджет должен быть вывешен на сайте школы и на досках объявлений.

- 9 Требуйте у классного руководителя отчет, сколько средств тратится на нужды класса, кабинета.
  - 10 Требуйте проведения общешкольных родительских собраний, с возможностью организации сессии "вопрос-ответ", не менее половины времени собрания. На таких собраниях поднимайте вопрос перед администрацией школы прозрачности, достаточности и логичности школьного бюджета. Записывайте на видео.
  - 11 Поднимайте тему прозрачности, достаточности и логичности школьного бюджета в СМИ и соцсетях, в родительских ассоциациях, у депутатов маслихата и общественного совета.
  - 12 Вовлекайте как можно больше родителей вашего класса в активную гражданскую позицию по вопросам выборов и прозрачности бюджета.
  - 13 Жалобу о выборах или о качестве образования ребенка в школе Вы можете подать в Департамент по контролю в сфере образования. Там Вы сможете получить консультацию, пригласить представителя для разъяснения возникшей ситуации.
- ➔ <http://pana-defenders.info/useful-materials/weknowarticle13/>

Бап 13

Өз құқығы мен бостандығын қорғауға әркімнің де құқығы бар!

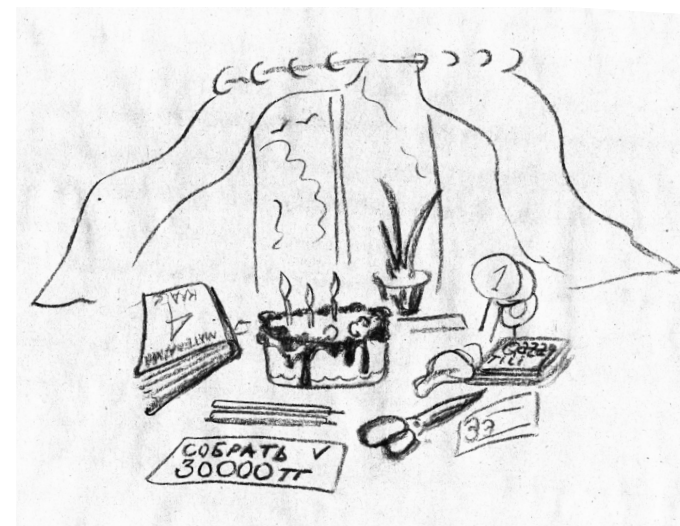
PANA

ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУШЫЛАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІ МЕН БЕЛСЕНДІЛЕРДІ ҚОРҒАУ КОАЛИЦИЯСЫ

 facebook.com/panadef

 panadefenders@gmail.com

БІЗ МЕКТЕПТЕ АҚША ЖИНАУҒА ҚАРСЫ 13 ЖОЛЫН БІЛЕМІЗ

МЕКТЕПТЕ СІЗДІ АҚША ТӨЛЕУГЕ КӨНДІРІП ЖАТСА, НЕ ІСТЕУ КЕРЕК? ЕСТЕ САҚТАҢЫЗ:

- 1 Мемлекеттік мектепте сізден ақша талап етуде, ешкімнің құқығы жоқ. ҚР Конституциясының 30 бабы бойынша "Азаматтарға мемлекеттік оқу орындарында тегін орта білім берілетіні кепіл етіледі".
- 2 Кез келген алымдарға мектепте тыйым салынады. Бұл ҚР Білім Министірінің ресми арызы дәлелденген.